

10. juli 2018

Fakta om afrikansk svinepest

Svinepest og afrikansk svinepest har været kendt især blandt fagpersoner og landmænd i mange år. Men på det seneste har også resten af befolkningen hørt om sygdommen - bl.a. i forbindelse med beslutningen om at forhindre, at vildsvin etableres i Danmark.

Baggrunden for behovet for en indsats mod vildsvin er, at vildsvin har vist sig at have stor betydning for smittespredningen, og at man, ved at holde vildsvin ude, markant kan nedsætte risikoen for et udbrud af afrikansk svinepest i Danmark. Risikoen, for at smitten bringes ind i landet med vildsvin, er meget lille, men det har vist sig, at fødevarer importeret ulovligt fra områder med afrikansk svinepest har været en meget vigtig smittevej, fordi fødevarerne er endt i naturen, blevet ædt af vildsvin, og dermed har forårsaget et udbrud i vildsvin.

Eksempelvis har henkastet madaffald, der er blevet ædt af vildsvin, været årsag til, at afrikansk svinepest blev spredt til Warszawa-området i Polen, til Tjekkiet og til Ungarn. Hvis afrikansk svinepest kommer til Danmark, vil det have enorme økonomiske konsekvenser. Ikke bare for danske svineproducenter men for samfundet, da al eksport af dansk svinekød ud af EU vil stoppe.

Økonomiske konsekvenser af afrikansk svinepest

Eksport af svinekød til 3. lande vil ophøre, hvis Danmark rammes af et udbrud af afrikansk svinepest i enten tamsvin eller vildsvin. Hvis udbruddet rammer tamsvin og bekæmpes så hurtigt som muligt (ca. 4 måneder), har DTU beregnet, at tabet er mellem 2,5 milliarder og 3 milliarder, eller ca. en million kroner per svineproducent. Hvis udbruddet rammer vildsvin, vil tabet som minimum være det samme som ved et udbrud i tamsvin. Det er dog ikke muligt at beregne tabet ved udbrud i vildsvin, da der indtil nu ikke er noget land, der er lykkedes med at bekæmpe afrikansk svinepest i vildsvin.

Tilstedeværelse af vildsvin i Danmark, hvis der kommer et udbrud i vildsvin eller i tamsvin, vil betyde, at der går meget lang tid, før eksporten igen kan åbnes efter en lukning. Uden vildsvin kan eksporten tidligst komme i gang tre måneder efter, at sygdommen er udryddet jf. de internationale regler fra World Organisation for Animal Health (OIE). Hvis der er vildsvin i Danmark, vil det betyde, at der skal skaffes dokumentation for, at der ikke er afrikansk svinepest i vildsvinene, før eksporten til 3. lande kan genoptages. Denne dokumentation er meget vanskelig at tilvejebringe, da det kræver, at et stort antal vildsvin er blevet testet og fundet negative. Og det kræver, at dyrene er blevet skudt, da det ikke er muligt at teste de levende vildsvin.

Det økonomiske tab rammer i første omgang slagterierne og svineproducenterne. En gennemsnitlig svineproducent vil opleve et tab på ca. 1. mio. kr., hvis der kommer et udbrud af afrikansk svinepest, og der ikke er vildsvin i landet. Hvis der er vildsvin, vil tabet blive større. Hertil kommer et tab som følge af manglende eksportindtægter. Staten og EU vil også have omkostninger til selve bekæmpelsen, men de omkostninger udgør kun en lille del. Hvis udbruddet er meget langvarigt, for eksempel hvis der er udbrud i vildsvin, vil beskæftigelsen i svineproduktionen og på slagterierne blive reduceret betragteligt med deraf følgende nedgang i skatteindtægter m.v.

Sygdommen

Sygdommen er kun farlig for tam- og vildsvin og kan ikke smitte mennesker eller andre dyr. Sygdommen kan overføres direkte mellem svin ved tæt kontakt. Men da virus kan overleve i madvarer produceret af

svinekød i flere måneder, kan smitten også overføres, hvis vildsvin eller tamsvin æder madaffald, enten fordi det bruges til foder, eller fordi det henkastes i naturen eller på rastepladser.

Sygdommen spredes hovedsagelig via fødevarer med inficeret svinekød eller flyttes med biler, der har været i nærheden af smittede dyr og er dårligt rengjort. Sygdommen kan også spredes fra tamsvin eller vildsvin til andre tamsvin - eller vildsvin - dog over noget kortere afstande. Det vurderes, at vildsvin vil kunne flytte smitten ca. 20-40 km om året.

Efter få dage udvikler grisene alvorlige symptomer med blødninger i huden, diarré og nedstemthed. Mere end 80 % af de smittede grise dør inden for få dage. Det er ikke muligt at se, om kød eller kødprodukter er inficeret, med mindre der udtages prøver til analyse.

Indsatsen

Indsatsen mod afrikansk svinepest rummer en række elementer og skal løftes i fælles skab af både myndigheder, landmænd og jægere:

- Biler, der transporterer dyr ud af Danmark, kontrolleres, rengøres og desinficeres ved grænsen, inden de kører ind i landet igen.
- Det er ikke tilladt at anvende madaffald til fodring af svin.
- Vildsvin på den frie vildtbane bortskydes for at mindske risikoen for, at der overføres smitte via henkastet madaffald.
- Der etableres et hegn ved grænsen for at reducere indvandring af vildsvin fra Tyskland. Hegnet skal ses i kombination med indsatsen med bortskydning.
- Der udarbejdes informationsmateriale til alle, der har kontakt til svin i Danmark.
- Der udarbejdes informationstavler, som opsættes ved rastepladser på de større veje med opfordring til ikke at smide (mad)affald i naturen.
- Samarbejde med myndighederne om hyppig tømning af affaldsspande ved rastepladser.
- Udenlandske medarbejdere på fx landbrugsbedrifter informeres om risikoen ved indførte fødevarer. Mange landmænd har fastsat regler for deres medarbejdere på dette område.
- De danske jægere, der går på jagt i de berørte lande efter fx vildsvin, bør minimere risikoen for overførsel af smitte til danske svinebesætninger ved at sikre, at de vasker og desinficerer tøj, fodtøj og udstyr, når de returnerer fra jagt. Det er forbudt at tage nedlagt vildsvinekød fra de berørte områder med tilbage til Danmark. Nedlagt vildt skal brækkes på stedet, og kødet bør pakkes i tætte plastikposer. Yderligere informationer kan findes på www.fvst.dk.
- Ved rejser til udlandet skal reglerne for import af fødevarer overholdes. Det er som udgangspunkt ulovligt at medbringe fødevarer fra lande uden for EU, og fødevarer, der stammer fra områder i EU med udbrud af smitsomme husdyrsygdomme, er underlagt restriktioner.

Håndtering af vildsvinene

I tamsvin opdages sygdommen på grund af stigende sygelighed og dødelighed over et par uger. I vildsvin opdages sygdommen oftest, fordi der bliver fundet døde vildsvin i området. Det kan også være dyr, der er blevet skudt, inden de er døde af sig selv. Det er nødvendigt at udtage prøver af de syge eller døde dyr for at fastslå, at det er afrikansk svinepest. Testen er meget sikker.

Afrikansk svinepest er en såkaldt anmeldepligtig sygdom. Hvis der er mistanke om afrikansk svinepest i vildsvin, skal man kontakte Fødevarestyrelsen. Hvis der er mistanke om afrikansk svinepest i tamsvin, skal man kontakte en dyrlæge.

Hvis man har skudt et vildsvin, skal man kontakte Fødevarestyrelsen, som vil sørge for det videre forløb med prøvetagning. Der er ved at blive udarbejdet vejledning, som bliver tilgængelig snarest.

Anbefalet afskydning: Skyd aldrig hundyr, som fører grise, før grisene, idet førerløse grise spreder sig uforudsigeligt i landskabet.

Hvornår ophører indsatsen?

Når truslen fra afrikansk svinepest er under kontrol, ophører indsatsen mod afrikansk svinepest.